

Aktiva, pasiva, náklady a výnosy. Finanční výkazy a struktura

ZÁKLADY FINANČNÍHO MANAGEMENTU

2023

Účetní výkazy

- ❑ poskytují informace uživatelům o majetku, dlužích, vlastním jmění, nákladech a výnosech i výsledku hospodaření.
- ❑ slouží jako podklady pro kontrolu a řízení, pro daňové účely, pro rozhodování ostatních subjektů, případně pro statistické účely
- ❑ Musí být proto sestaveny podle zásad srozumitelnosti, významnosti, spolehlivosti a srovnatelnosti, aby jim odborná veřejnost rozuměla a byla schopna údajů využívat.
- ❑ Zásada „True and fair view“ tj. věrné a poctivé zobrazení skutečnosti

Účetní zásady

- **Předpoklad pokračování činnosti firmy** (going concern) - předpokládá se pokračování činnosti v dohledné budoucnosti v. konkurz, likvidace
- **Akruální princip** - náklady a výnosy se zahrnují do období, s nímž věcně a časově souvisí, bez ohledu na pohyb peněz
- **Zákaz kompenzace** - položky nelze vzájemně započítávat (majetek x závazky, náklady x výnosy)
- **Zásada opatrnosti** - zahrnují se hrozící ztráty, nikoli ale očekávané, „hrozící“ zisky
- **Kontinuita** - stálost používaných metod, uspořádání informací v účetních výkazech
- **Historické ceny** - ceny z doby pořízení majetku
- **Reálné ceny** - současné ceny (část finančního majetku)
- **Vymezení okamžiku realizace**

Základní účetní výkazy

- ❑ **Rozvaha** – bilance aktiv a pasiv – stav majetku, závazků firmy, vlastní a cizí kapitál
- ❑ **Výsledovka** (výkaz zisků a ztrát) – bilance výnosů a nákladů, výkaz o hospodaření firmy za dané období
- ❑ **Výkaz o peněžních tocích** (cash flow) – bilance příjmů a výdajů, výkaz o peněžních tocích, o použití a tvorbě zdrojů

Rozvaha – bilance aktiv a pasiv

- ❑ Přehled o stavu majetku a zdrojích jeho financování
- ❑ Základem je bilanční princip, tj. **AKTIVA = PASIVA**
- ❑ Statický/stavový účetní výkaz
- ❑ **Aktiva** - majetková struktura podniku: prostředky, vložené do podnikání, očekává se, že přinesou firmě budoucí ekonomický efekt v podobě peněz, jsou spolehlivě ocenitelná
- ❑ **Pasiva** – kapitálová struktura podniku: souhrn zdrojů, ze kterých byla pořízena aktiva, vyjadřují závazky vůči vlastníkům, dodavatelům, zaměstnancům, bankám

Dlouhodobý majetek

- ☐ hmotný
- ☐ nehmotný
- ☐ finanční

Je v průběhu používání opotřebováván - oprávky

Odpisy:

- ☐ účetní
- ☐ daňové

Oprava vs. echnické zhodnocení

Oběžný majetek

- ❑ peníze (krátkodobý finanční majetek)
- ❑ materiál
- ❑ rozpracovaná výroba
- ❑ hotové výrobky
- ❑ pohledávky

Neustálé přeměny položek oběžného majetku.

Vlastní kapitál

- ❑ základní kapitál
- ❑ kapitálové fondy
 - vklady vlastníků, které nejsou součástí základního kapitálu
 - fondy ze zisku
- ❑ výsledek hospodaření minulých let
- ❑ výsledek hospodaření běžného účetního období

Cizí kapitál

- ❑ dlouhodobé závazky
- ❑ krátkodobé závazky
 - zaměstnanci
 - dodavatelé
 - stát

Struktura rozvahy

AKTIVA	PASIVA
Fixní (stálá) aktiva	Vlastní jmění
Nehmotný investiční majetek	Základní jmění
Hmotný investiční majetek	Kapitálové fondy
Oprávký (hodnota již odepsaného majetku)	Fondy ze zisku
Finanční investice	Nerozdělený zisk
Oběžná aktiva	Hospodářský výsledek běžného roku
Zásoby	Cizí zdroje
Dlouhodobé pohledávky	Dlouhodobé závazky
Krátkodobé pohledávky	Krátkodobé závazky
Finanční majetek (krátkodobý)	Bankovní úvěry a výpomoci
Peníze a peněžní ekvivalenty	
Ostatní aktiva	Ostatní pasiva
AKTIVA CELKEM	PASIVA CELKEM

Oceňování majetku a závazků

- ☐ pořizovací cenou
- ☐ vlastními náklady
- ☐ jmenovitou hodnotou
- ☐ reprodukční pořizovací cenou

Účtová osnova - třídy

0	Dlouhodobý majetek
1	Zásoby
2	Finanční účty
3	Zúčtovací vztahy
4	Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
5	Náklady
6	Výnosy
7	Závěrkové a podrozvahové účty
8 a 9	Vnitropodnikové účetnictví

Rozdělení rozvahy do účtů

	Aktiva	Pasiva	
Fixní	Účtová třída 0 Dlouhodobý majetek	Účtová třída 4 Kapitálové účty a dlouhodobé závazky	Vlastní
Oběžná	Účtová třída 1 Zásoby		Účtová třída 2 - Finanční účty Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy

Rozvahové účty aktivní a pasivní

Účet aktiv	
MD	D
Přírůstek 1	Úbytek 1
Přírůstek 2	Úbytek 2
⋮	⋮
Přírůstek m	Úbytek n
Součet MD	Součet D
Koneč. stav	

Účet pasiv	
MD	D
Úbytek 1	Přírůstek 1
Úbytek 2	Přírůstek 2
⋮	⋮
Úbytek n	Přírůstek m
Součet MD	Součet D
	Koneč. stav

Příklady účetních operací v rozvaze

- **A- A+** nákup zásob materiálu za hotové
- **A+ P+** přijetí úvěru nebo vydání obligací
- **A- P-** úmor úvěru
- **P- P+** převod zisku do rezervního fondu

Výsledovka – výkaz zisků a ztrát (Profit and Loss Statement)

- Slouží ke zjištění hospodářského výsledku (zisk/ztráta)
- Základem jsou náklady a výnosy: rozdělujeme na provozní a finanční
- Je nutné respektovat časové rozlišení nákladů a výnosů, platí aktuální princip
- Součástí je daň z příjmů
- Rozlišujeme druhové a účelové (méně využívané) členění nákladů a výnosů

Výnosy a náklady vs. Příjmy a výdaje

Náklady

- ❑ Vyjadřují snížení ekonomického prospěchu (snížení vlastního kapitálu)
- ❑ vynaložené prostředky za účelem získání výnosů, náklady mohou být ve formě:
 - úbytku peněžních prostředků (zaplacení za službu v hotovosti)
 - úbytku nepeněžních aktiv (odpisy, spotřeba materiálu ze zásob)
 - vzniku závazku (zaúčtování závazku)

Výdaje

Výdaj je úbytek peněžních prostředků

- ❑ Zaplacení za službu v hotovosti
- ❑ Zaplacení závazku
 - Úhrada mzdy, splacení dodavatelské faktury
- ❑ Splátka úvěru
 - Jen některé výdaje jsou také náklady!

Výnosy

- zvýšení vlastního kapitálu a to ve formě:
 - přírůstek peněžních aktiv (prodej zboží nebo výrobků za hotové)
 - přírůstek nepeněžních aktiv (prodej zboží nebo výrobků na fakturu)
 - aktivace
 - vzácně snížení závazku (odpuštění dluhu)

Příjmy

Příjem je přírůstek peněžních prostředků

- ☐ Prodej za hotové
- ☐ Vklad podnikatele
- ☐ Úhrada pohledávky
- ☐ Půjčka

Jen některé příjmy jsou zároveň i výnosy!

Náklady a výnosy – účetní operace

Náklady - snížení vlastního kapitálu:

A- N odpisy dlouhodobého majetku

P+ N zaúčtování mezd (nebyly vyplaceny)

Výnosy - zvýšení vlastního kapitálu:

A+ V prodej výrobků za hotové nebo prodej na fakturu

P- V zánik, snížení závazku bez jeho úhrady (vzácně)

Stručná struktura výsledovky

Výnosy za prodej zboží, výrobků a služeb

Výkonová spotřeba a náklady na prodané zboží

Obchodní marže + Přidaná hodnota

Osobní náklady

Jiné provozní výnosy

Jiné provozní náklady

Odpisy NIM, HIM

Provozní hospodářský výsledek

Finanční výnosy

Finanční náklady

Hospodářský výsledek z finančních operací

Hospodářský výsledek za účetní období (před zdaněním) - EBT

Daň z příjmu (ze zisku) (dle zákona č. [586/1992 Sb.](#))

Čistý hospodářský výsledek za účetní období (po zdanění) - EAT

Zisk – jeho tvorba a dělení

Prodej - výstup (zboží, výrobky, služby)

- Nakoupené vstupy (materiál, energie, služby ...)

Přidaná hodnota

- Osobní náklady

EBITDA (Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization)

- Odpisy

EBIT (Earnings before Interest and Taxes)

- úroky

EBT (Earnings before Taxes)

- daň z příjmu

EAT (Earnings after Taxes) – čistý výsledek hospodaření pro vlastníky firmy

Výkaz o toku hotovosti (cash flow)

- ❑ výkaz sleduje pohyb peněžních toků firmy, a to příjmů a výdajů peněžních prostředků.
- ❑ výdaje vs. náklady
- ❑ příjmy vs. výnosy
- ❑ metody výpočtu cash flow:
 - přímá metoda
 - nepřímá metoda.

-
- ❑ **Přímá metoda** je založena na sledování příjmů a výdajů. Tento způsob je vzhledem k obrovskému množství účetních položek velice pracný.
 - ❑ **Nepřímá metoda** vychází z výsledku hospodaření upraveného zejména o nepeněžní operace v hospodaření a o změny položek rozvahy. Základem je korekce zisku běžného období.

Stručná struktura výkazu toku hotovosti

Stav peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů na začátku účetního období

Peněžní toky z hlavní výdělečné činnosti (provozní činnost)

Z. Účetní zisk nebo ztráta z běžné činnosti před zdaněním

A.1 Úpravy o nepeněžní operace (odpisy, změna rezerv, zisk z prodeje stálých aktiv ...)

A.1 A.* Čistý peněžní tok z prov.čin. před zdaněním, změnami prac. kapitálu a mim.položkami

A.2 Změny stavu nepeněžních složek pracovního kapitálu (změna stavu pohledávek, závazků, zásob, krátkodobého fin. Majektu ...)

A. Čistý peněžní tok z provozní činnosti před zdaněním a mimořádnými položkami**

A.3 – A.6 Vyplacené, přijaté úroky, zadplacená daň z příjmu,

A.* Čistý peněžní tok z provozní činnosti**

Peněžní toky z investiční činnosti B.1 – B.3

B.* Čistý peněžní tok vztahující se k investiční činnosti**

Peněžní toky z finančních činností C.1 – C.2

C.* Čistý peněžní tok vztahující se k finanční činnosti**

F. Čisté zvýšení resp. snížení peněžních prostředků

R. Stav peněžních prostředků a pen. ekvivalentů na konci účetního období

Vzájemné vztahy účetních výkazů

